

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Son on yılın en belirleyici olguları arasında bulunan basından hoşnutsuzluk ve yakınma, şu sıralar büsbütün su yüzüne çıkmaya başlamıştır. Bu, basının entelektüel düzeyindeki düşüklükten, onun giderek popüler kültürün etkisi altına gir-

mesinden ve popülist eğilimler göstermesinden kaynaklanan bir süreçtir. Basın bu sava göre yalnızca işlevini değil, üslubunu ve tarzını da yitirmiştir.

Benzeri bir şikâyeti edebiyat dünyasında duymak da mümkündür. Orada da edebiyatın işlevini, etkinliğini ve heyecanını yitirdiğinden söz edilmektedir. Edebiyat daha yüzeyselleşmiş, içsel derinliklerinden yoksun kalmış ve popülerleşmiştir. Edebiyat değerlendirmelerinde kaçınılmaz olan spekülâtif bir yaklaşımla söylemek gerekirse bu ortak yakınma 'bir' nedenin iki farklı alandaki tezahürünün sonucudur. Bir başka deyişle popüler kültürün genel etkisiyle birbirlerinin alanına tecavüzleri sonucunda ortaya çıkan bir durum söz konusudur.

Aslında edebiyatçı olmak isteyen, yazdıklarıyla ede-

Edebiyat ve basın

biyat felsefesi kurmaya çalışan, fakat ne yazık ki bu boyutu unutulmuş bambaşka bir felsefecilik noktasında değerlendirilen Derrida'nın söylediğine göre edebiyat aslında her şeyin yazılabildiği tek alandır. Buna edebiyatın aslında bir insan gerçeği alanı olduğunu eklemek gerekir. İnsanın tüm durumları ve varoluş biçimleriyle temellendirilebildiği tek alan odur. Her şey ancak bu bağlamda yazılabilir. Yani sıra da edebiyatın en önemli özelliği bu kuşatmayı bir 'bilgi gerçekliği' olarak değil, bir 'dramatizasyon' şeklinde ortaya koymasıdır. İnsan, tüm karmaşası ve olanaklarıyla edebiyatın içinde bir dram unsuru olarak yer alır ve edebiyatın gerçekliğini kurduğu nokta da odur. Buna mukabil basın, gene insanla ilgili olarak söylemek gerekirse, onu gündelik hayatın içindeki varolan durumlarıyla kuşatan, onu bir 'gerçekçilik' ve 'malumat' nesnesi olarak alan, onunla ilgili herhangi bir açıklamasında dramatizasyonu kullanmayan bir alandır.

Bugün bu iki alan adeta yer değiştirmektedir. Daha doğrusu basının edebiyat alanına tecavüzü söz konusudur. Ortaya koyulan yaklaşım yazınsal 'dramın yitimi'ni getirmiştir; çünkü, dram güncelleşmiş ve arkasındaki 'gizemliliği' yitirmiştir. Edebiyatın bir gerçek-

çilik dışı alan olarak tanımladığı ve insani ilişkileri üzerine oturttuğu dram artık her gün tv'lerde 'canlı' olarak gösterilmektedir. İnsan dramının en ücra noktaları tüm çıplaklığıyla gözler önüne serilmektedir. Böylelikle, basın, ucuz olmakla birlikte aslında bir tür edebiyat/çılık yapmaktadır. Buna mukabil edebiyat basının yapması gerekeni neredeyse yapmaya soyunmakta, edebiyatçılığı, özel hayatın teşhiri çerçevesi içinde olsa da bir tür 'bilgi'nin içinden geliştirmektedir. Oysa 'çıplaklık' edebiyatın tükendiği noktadır. Edebiyat varlığını gösterdiğiyle gösterilen arasındaki mesafeye ve karanlığa yani gizeme borçludur ki, dram da odur: Bilindiği halde bilinmeyenin, saklı kalanın bulunduğu şey!

Bu, şimdilik edebiyatın olanaklarını tüketen bir nokta olarak görünüyor. Aslında edebiyat tam da bu noktada doğabilir. Her şeyin çırılçıplak gösterildiği bir dönemde edebiyat geriye çekilerek, içine dönerek, mesafelere saklanarak kendi gizemini oluşturabilir ve söylemini bu 'kısıtlılığın' içinden kurabilir. Bu, insan merkezli edebiyatın başlangıç noktasıdır. Onun ötesindeki edebiyat popüler kültüre yani insanın tüketilişine teslim olan, ihanetlerin en büyüğünü, yani kendisine ihaneti yaşayan bir edebiyattır!